

SHIP TO SHORE RIGHTS

COMBATING UNACCEPTABLE FORMS OF WORK
IN THE THAI FISHING AND SEAFOOD INDUSTRY

การประเมินเบื้องต้นการจ่ายเงินผ่านระบบ
อิเล็กทรอนิกส์ในภาคประมง

เมษายน 2562

โครงการสิทธิจากเรือผู้ฝั่งเก็บข้อมูลเพื่อประเมินเบื้องต้น ในระหว่างเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ 2562 เกี่ยวกับสถานการณ์การจ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ หลังจากกฎหมายบังคับใช้ประมาณ 6 เดือน

- เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามกับแรงงานประมงข้ามชาติจำนวน 48 คน ที่ทำงานบนเรือประมง 48 ลำที่ผ่านการตรวจใน 5 จังหวัด การเก็บข้อมูลดังกล่าวไม่ใช่ข้อมูลตัวแทน
- การสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างกับเจ้าของเรือ พนักงานตรวจแรงงาน และพนักงานธนาคาร
- สัมภาษณ์โดยภาษาไทย พม่า และเขมร

กลุ่มเป้าหมาย

- แรงงานประมง 1 คน ต่อเรือประมงที่ผ่านPIPO 1 ลำ n=48
- พนักงานตรวจแรงงาน (รง) = 12
- เจ้าของเรือ n=9
- พนักงานธนาคาร n=5

พื้นที่

- ชลบุรี
- ระยอง
- ระนอง
- ภูเก็ต
- สงขลา

คำถาม

- การจ่ายเงินค่าจ้าง
- การเบิกเงินล่วงหน้า/การกู้ยืม/การหักเงิน
- การควบคุมบัตรเอทีเอ็ม
- การตรวจแรงงาน
- การช่วยเหลือ
- ประชากรศาสตร์

ข้อค้นพบจากการประเมินเบื้องต้น- แรงงานประมง

คำถามประชากรศาสตร์เกี่ยวกับอายุ ประสบการณ์ในภาคประมงและภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ จำนวนลูกเรือ ระยะเวลาที่ออกทะเล ความสามารถทางภาษา

อายุเฉลี่ย

33

ปีในภาคประมง(เฉลี่ย)

7.8

จำนวนลูกเรือ (เฉลี่ย)

22

จำนวนวันในทะเล(เฉลี่ย)

8

เคยทำงานในภาคอื่น

50%

อ่านภาษาถิ่นได้

81%

พูดไทยได้

54%

อ่านไทยได้

6%

คุณจำได้หรือไม่ว่าได้เซ็นสัญญา?

79%

จำได้ว่าเซ็น
สัญญา

สัญญาเป็นภาษาถิ่นหรือไม่?

23%

สัญญาเป็น
ภาษาถิ่น

คุณเข้าใจเนื้อหาสัญญาหรือไม่?

27%

เข้าใจเนื้อหา
สัญญา

มีคนอธิบายเนื้อหาสัญญาให้คุณฟังหรือไม่?

42%

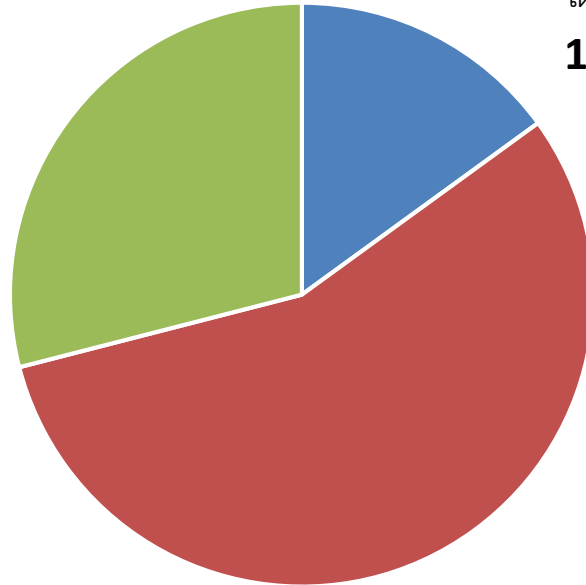
มีคนอธิบายให้ฟัง

คุณเคยได้รับสัญญามาเก็บไว้ที่ตัวหรือไม่

ฐาน N=48

ไม่รู้
29%

ได้สัญญามาเก็บไว้
15%

ไม่ได้สัญญามาเก็บไว้
56%

81%

เจ้าของเรือเก็บไว้

56%

อยากได้สัญญามาเก็บไว้

59%

ไม่กล้าร้องขอสัญญา
มาเก็บไว้

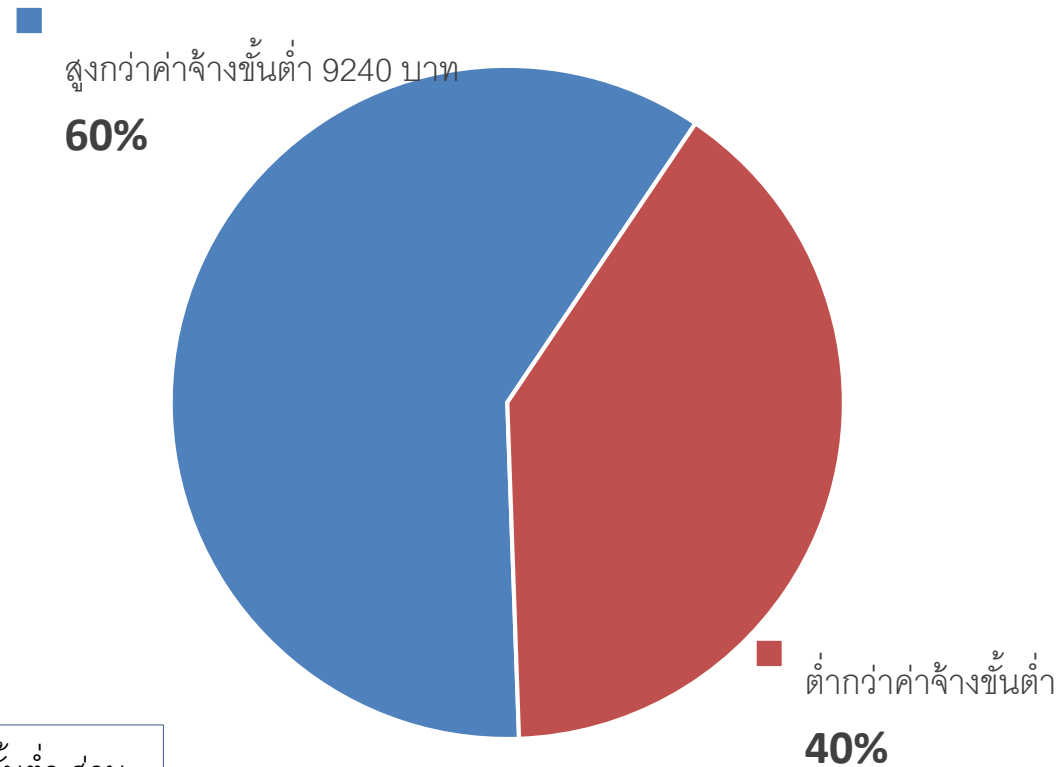
ฐาน N=27 ไม่ได้สัญญา
มาเก็บไว้

การจ่ายเงินค่าจ้าง

คุณได้รับเงินค่าจ้างเท่าไรในแต่ละเดือน

11,416
baht

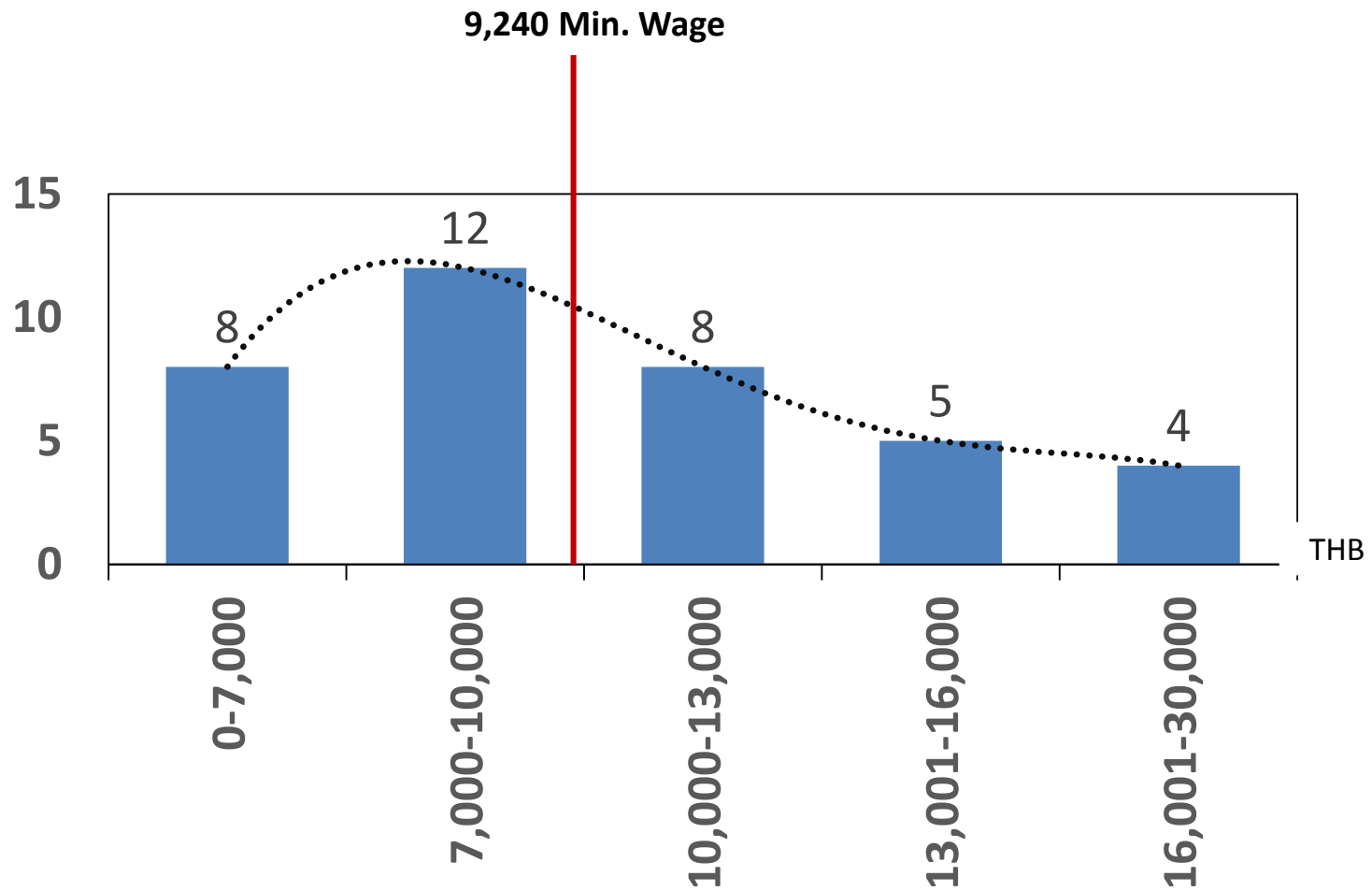
ค่าเฉลี่ยค่าจ้าง
ต่อเดือน

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ยเงินเดือนอาจรวมความรวมถึง เงินที่ได้ขั้นต่ำ ส่วนแบ่งจากสัตว์น้ำที่จับได้ เงินก้อน/เงินค่าจ้างที่ค้างจ่าย เงินที่ถูกหัก

ฐาน N=48

การจ่ายเงินค่าจ้าง

Base N=48

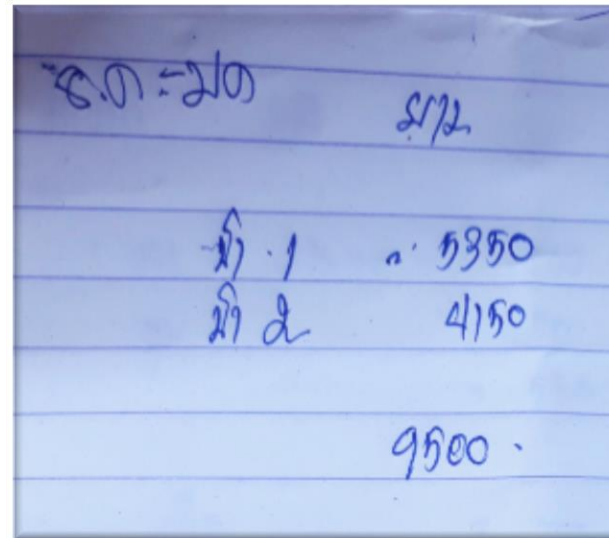
คุณมีหลักฐานว่าคุณได้รับค่าจ้างเท่าไรหรือไม่?

73%

มีบันทึกของเจ้าของ
เรือ/ซีว

21%

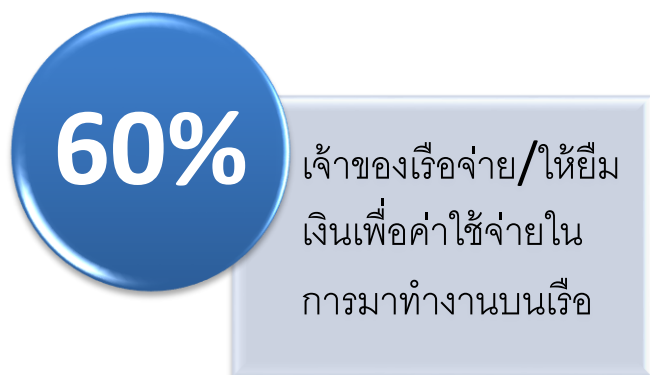
หลักฐานการจ่ายเงิน
จากเจ้าของเรือ/ซีว

ตัวอย่างหลักฐานการจ่ายเงินที่เขียนด้วยลายมือจากนายจ้าง

เบิกเงินล่วงหน้า/หนี้

เจ้าของเรือมีการจ่ายเงินให้คุณ/ให้คุณยืมเงิน เพื่อจ่ายเงินเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดหางานเพื่อให้คุณมาทำงานบนเรือหรือไม่?

ค่าใช้จ่าย	%
หนังสือเดินทาง	27%
ใบอนุญาตทำงาน	21
ค่าเดินทาง	15
ตรวจสุขภาพ	15
หนี้กับนายจ้างคนก่อน	6

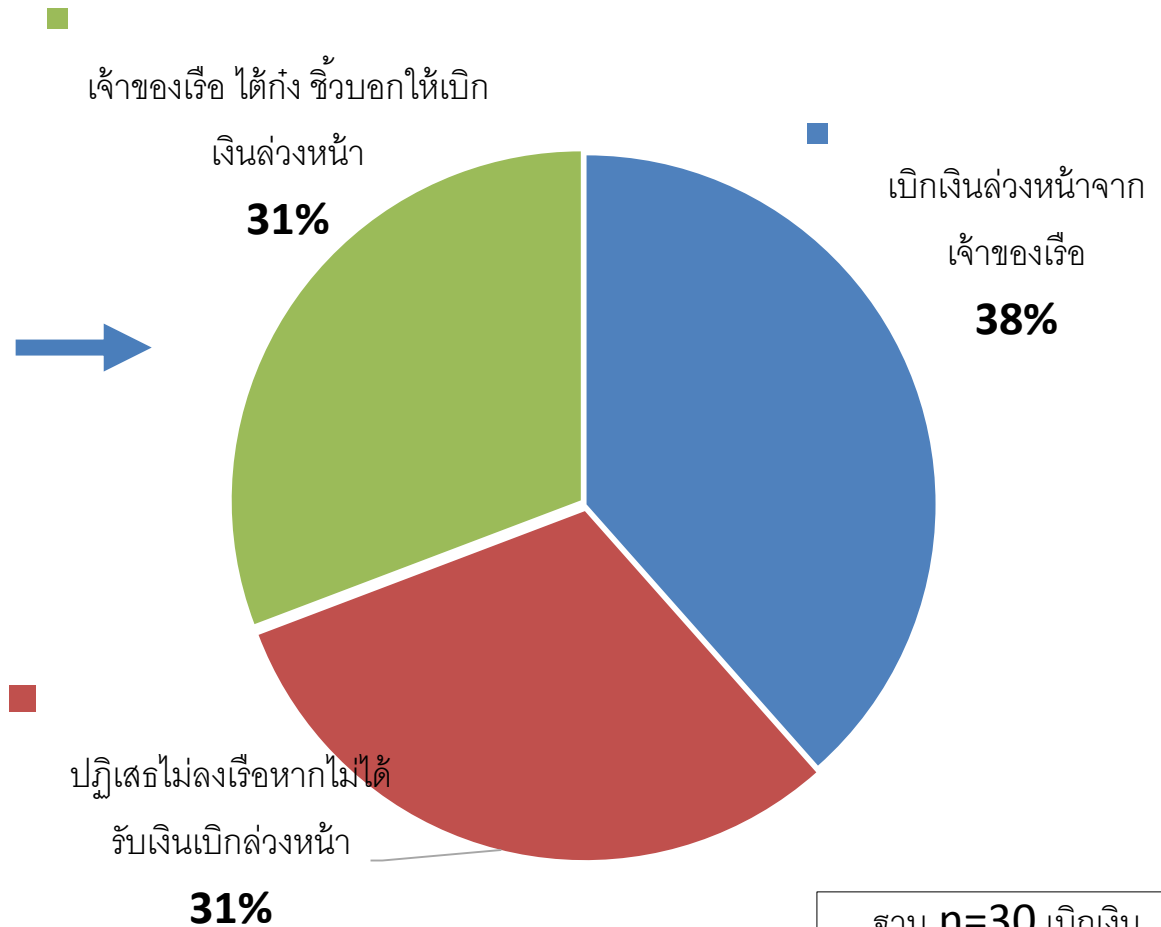
เบิกเงินล่วงหน้า/หนี้

คุณได้เบิกเงินล่วงหน้าจาก(มากกว่า **1000**บาท) จากเงินค่าจ้างตอนที่คุณลงเรือครั้งแรกหรือไม่?

ฐาน N=48

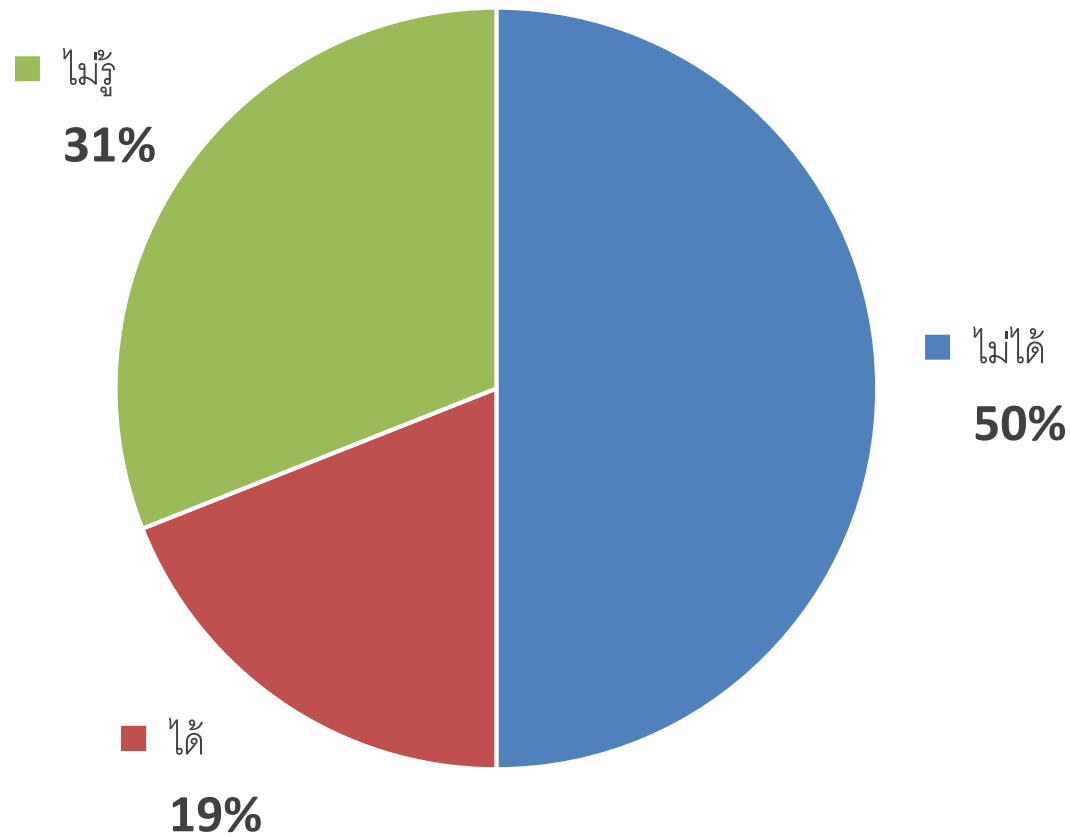
63%

เบิกเงินล่วงหน้า
จากค่าจ้าง

ฐาน n=30 เบิกเงิน
ล่วงหน้าลงเรือครั้งแรก

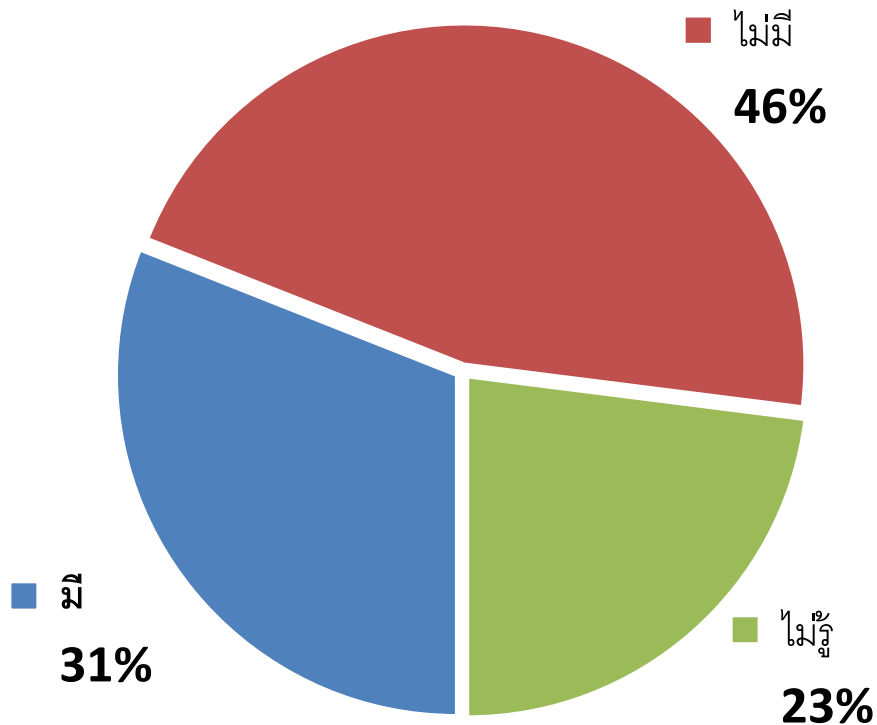
คุณสามารถออกจากเรือ (ลาออก) ก่อนที่จะคืนเงินที่เบิกล่วงหน้า/หนี้ ได้หรือไม่?

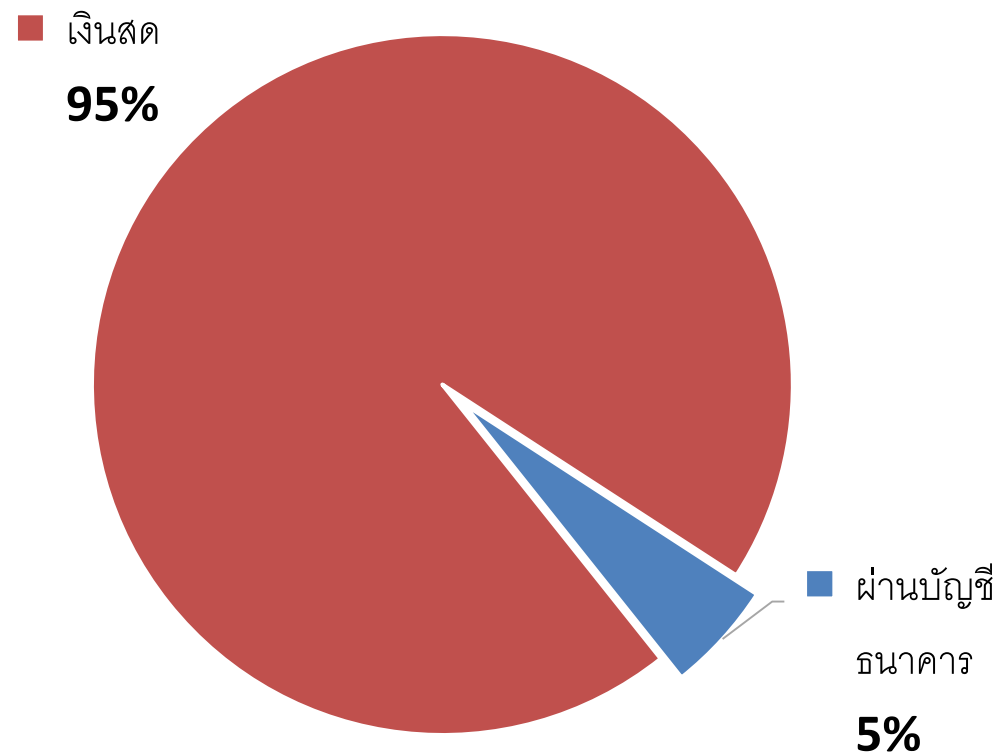
ฐาน N=48

เบิกเงินล่วงหน้า/หนี้

คุณมีบันทึกเกี่ยวกับการเบิกเงินล่วงหน้าหรือไม่?

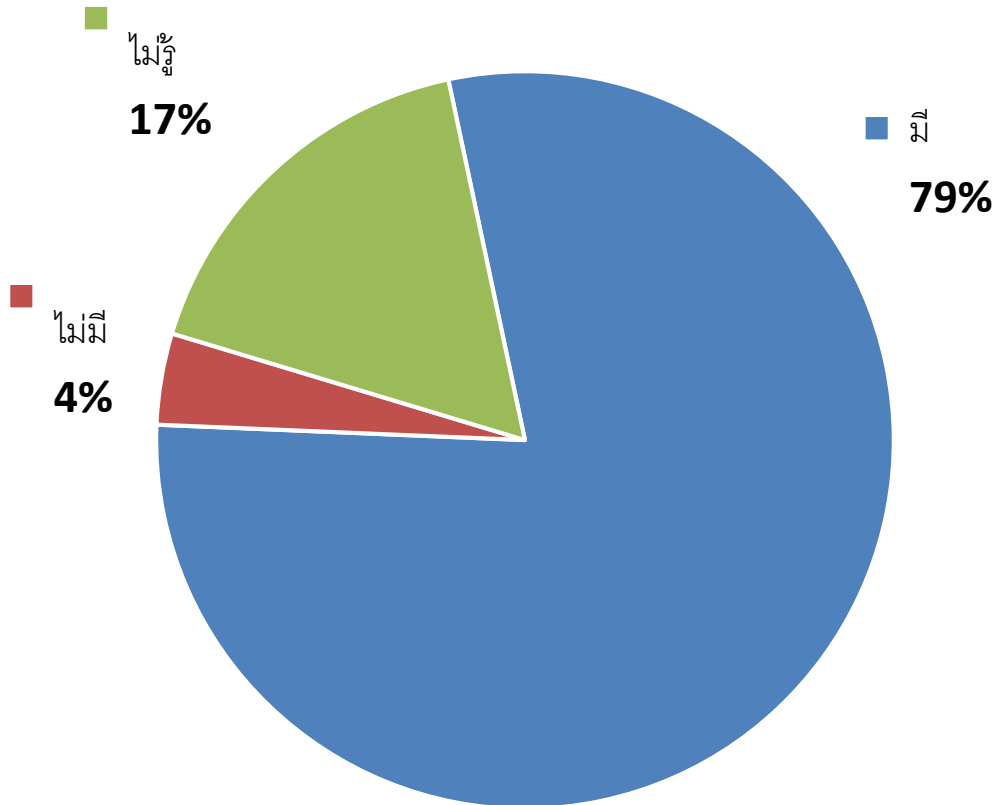

คุณได้รับเงินเบิกล่วงหน้าอย่างไร?

ฐาน n=39, เบิกเงินล่วงหน้า

คุณมีบัญชีธนาคารหรือไม่?

คุณรู้เหตุผลของการมีบัญชีธนาคารหรือไม่?

ฐาน N=48

คุณเปิดบัญชีธนาคารได้อย่างไร?

ฐาน n=38, มีบัญชีธนาคาร

42%

เจ้าของหรือ ได้กึ่งช่วยจัดการ
ในการเปิดบัญชี

16%

จำไม่ได้

16%

พนักงานธนาคาร
ให้บริการที่ท่าเรือ

บัญชีธนาคาร

ในประเทศของคุณ เคยมีบัญชีธนาคารหรือไม่?

0%

เคยมีบัญชีธนาคารที่
ประเทศต้นทาง

ในประเทศไทย เคยมีบัญชีธนาคารมาก่อนหรือไม่?

10%

เคยมีบัญชีธนาคารใน
ประเทศไทย

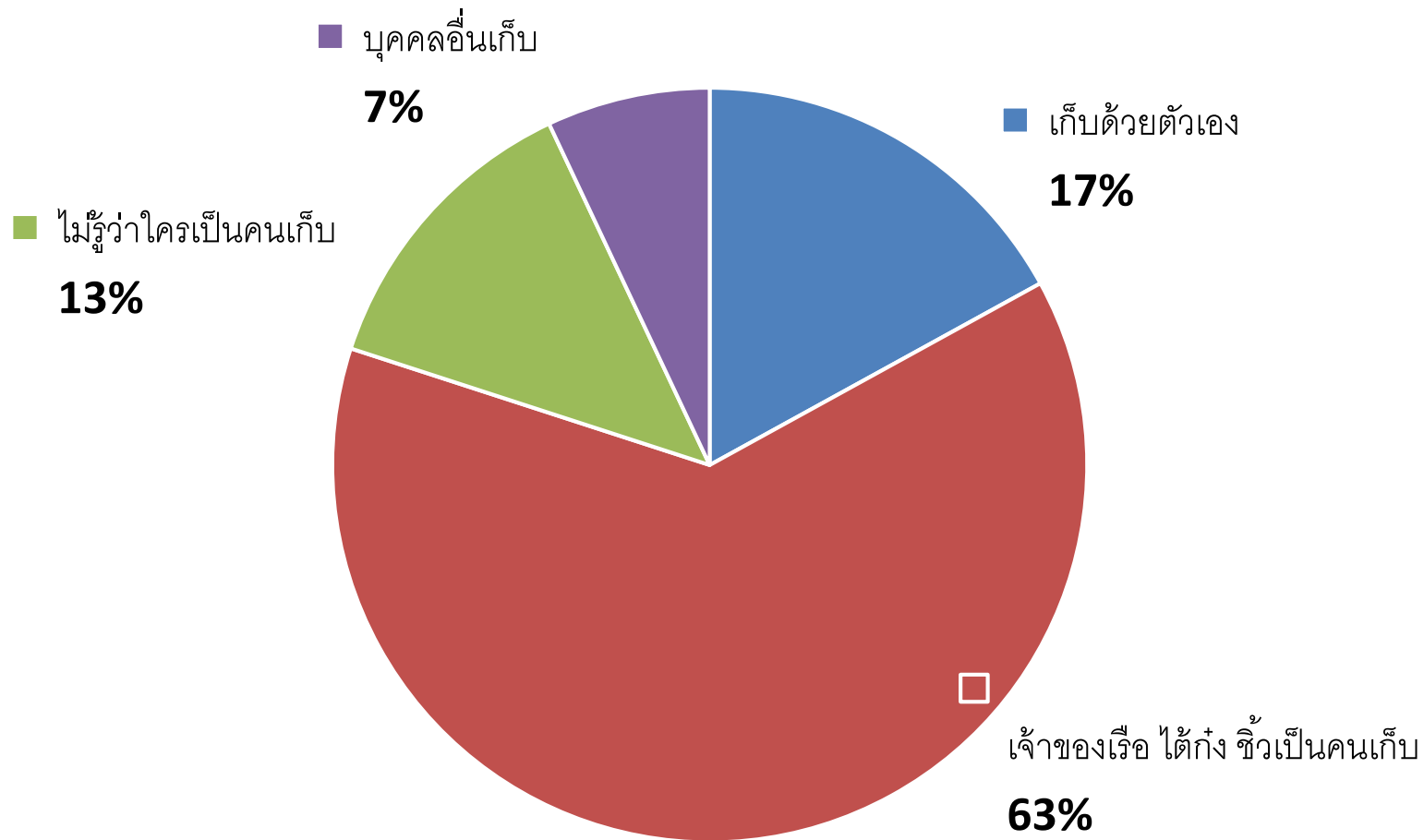
คุณเคยรับเงินค่าจ้างผ่านบัญชีธนาคารมาก่อนหรือไม่?

8%

เคยได้รับเงินค่าจ้าง
ผ่านบัญชีธนาคาร

ฐาน N=48

ใครเป็นคนเก็บบัตรเอทีเอ็ม?

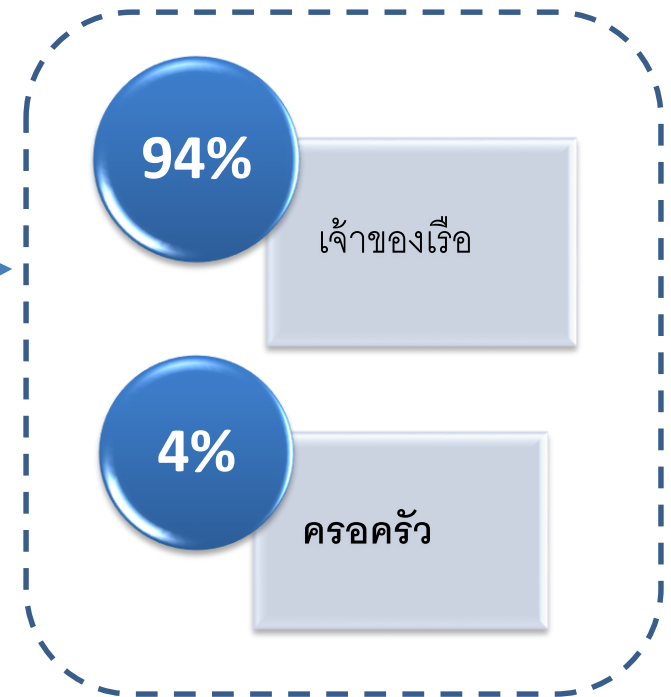

ฐาน N=48

การควบคุมบัตรเอทีเอ็ม

คุณเบิกเงินที่ไหน?

คุณเบิกเงินที่ไหน?	
ตู้เอทีเอ็มธนาคารที่เปิดบัญชี	10%
ตู้เอทีเอ็มที่มีภาษาถิ่น	15%
ตู้เอทีเอ็มที่ใกล้ที่สุด	17%
ที่สาขาธนาคารที่เปิดบัญชี	2%
มีบุคคลอื่นถอนเงินให้	38%

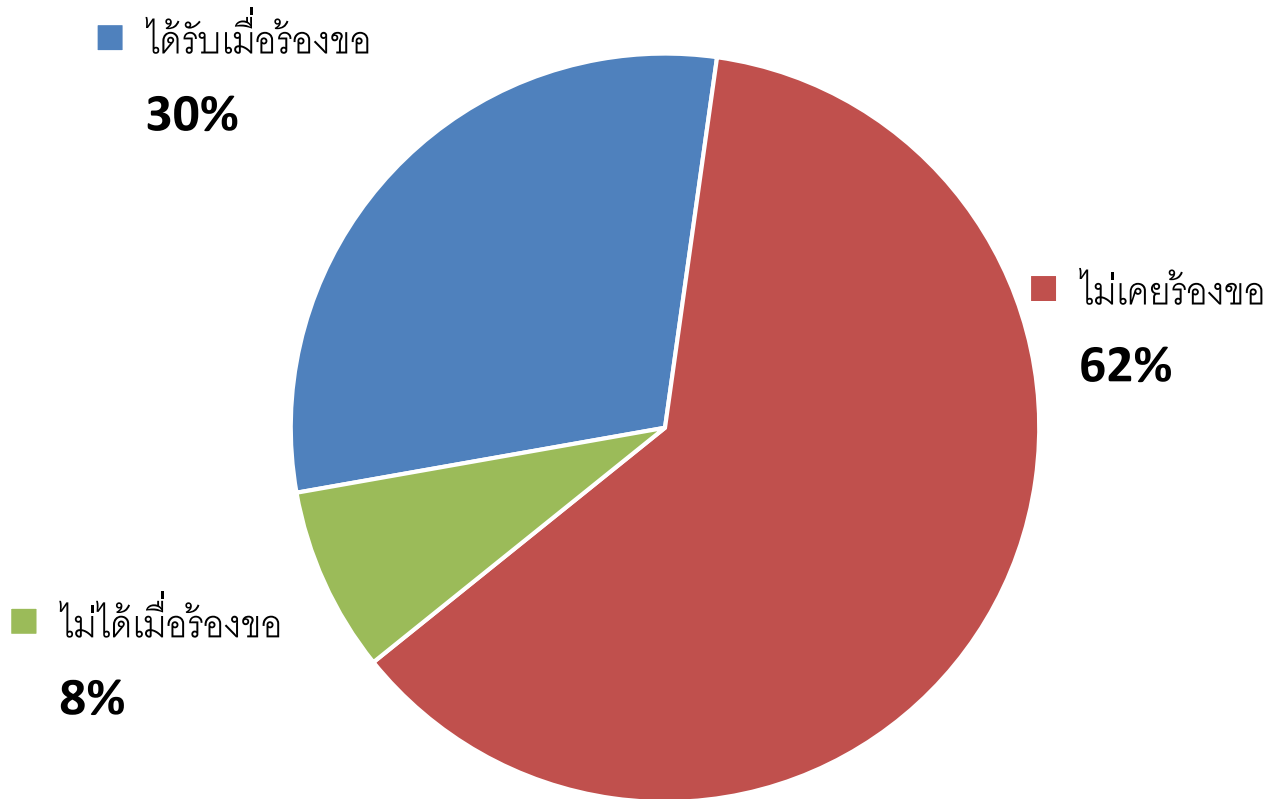

ฐาน N=48

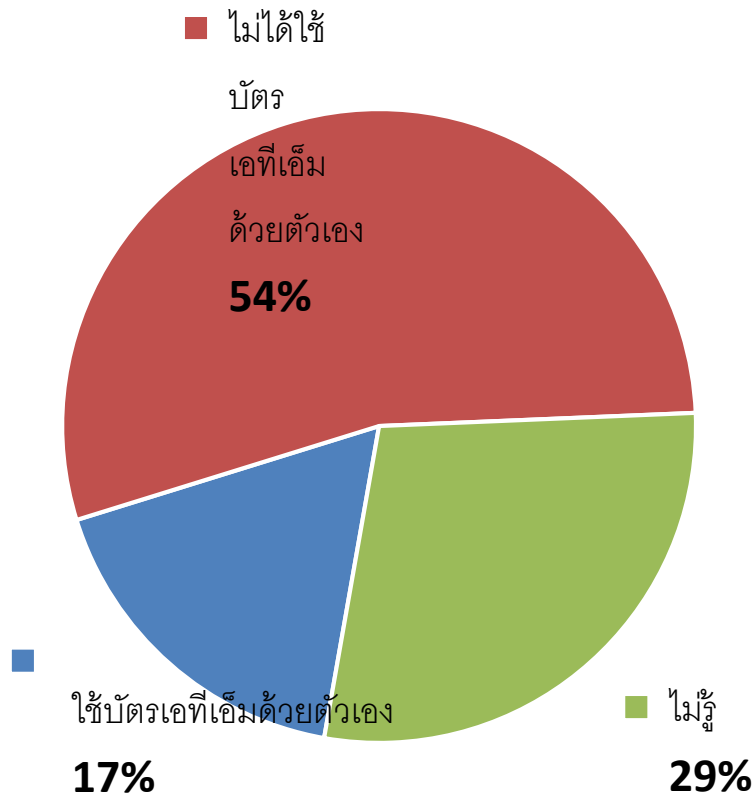
ฐาน N=18 บุคคลอื่นเบิกเงินให้

คุณได้บัตรเอทีเอ็มหากคุณร้องขอหรือไม่?

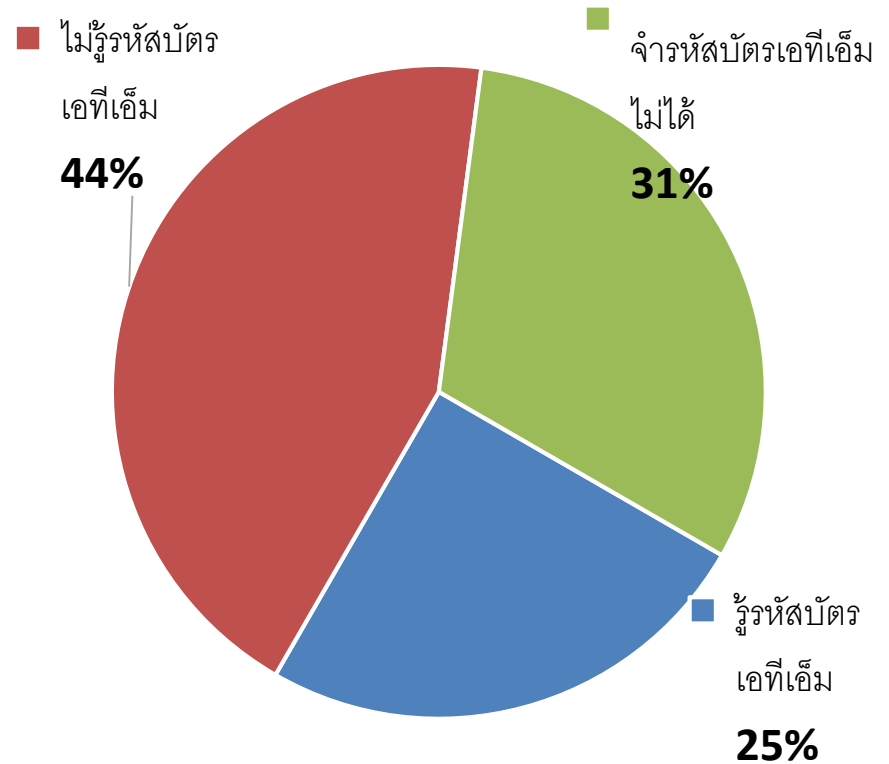
ฐาน n=40
ไม่ได้เก็บเอทีเอ็มเอง, ไม่รู้

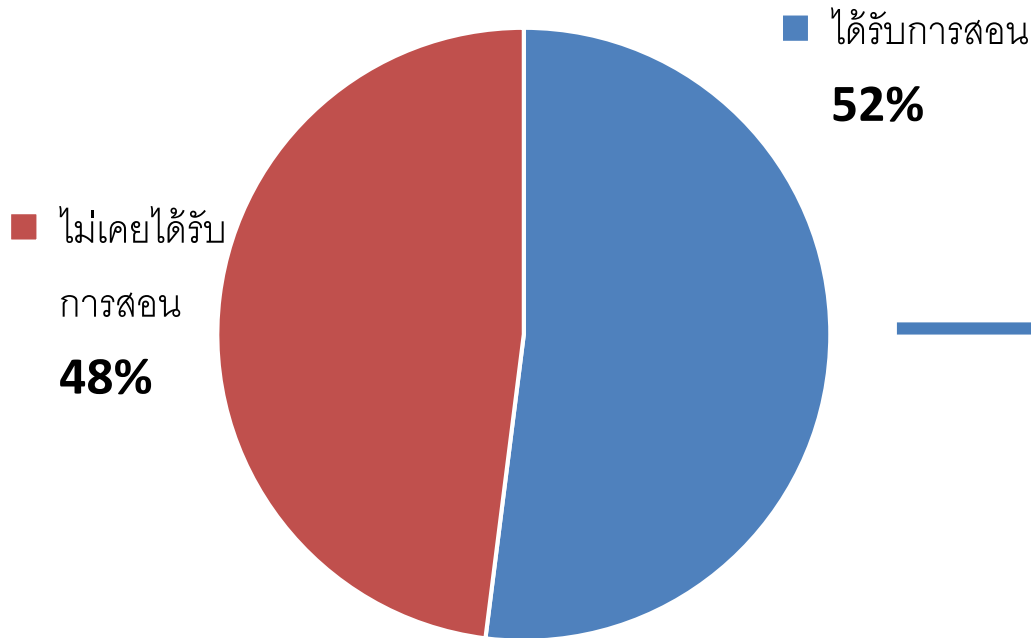
คุณใช้บัตรเอทีเอ็มด้วยตัวเองหรือไม่?

คุณรู้รหัสเอทีเอ็มหรือไม่?

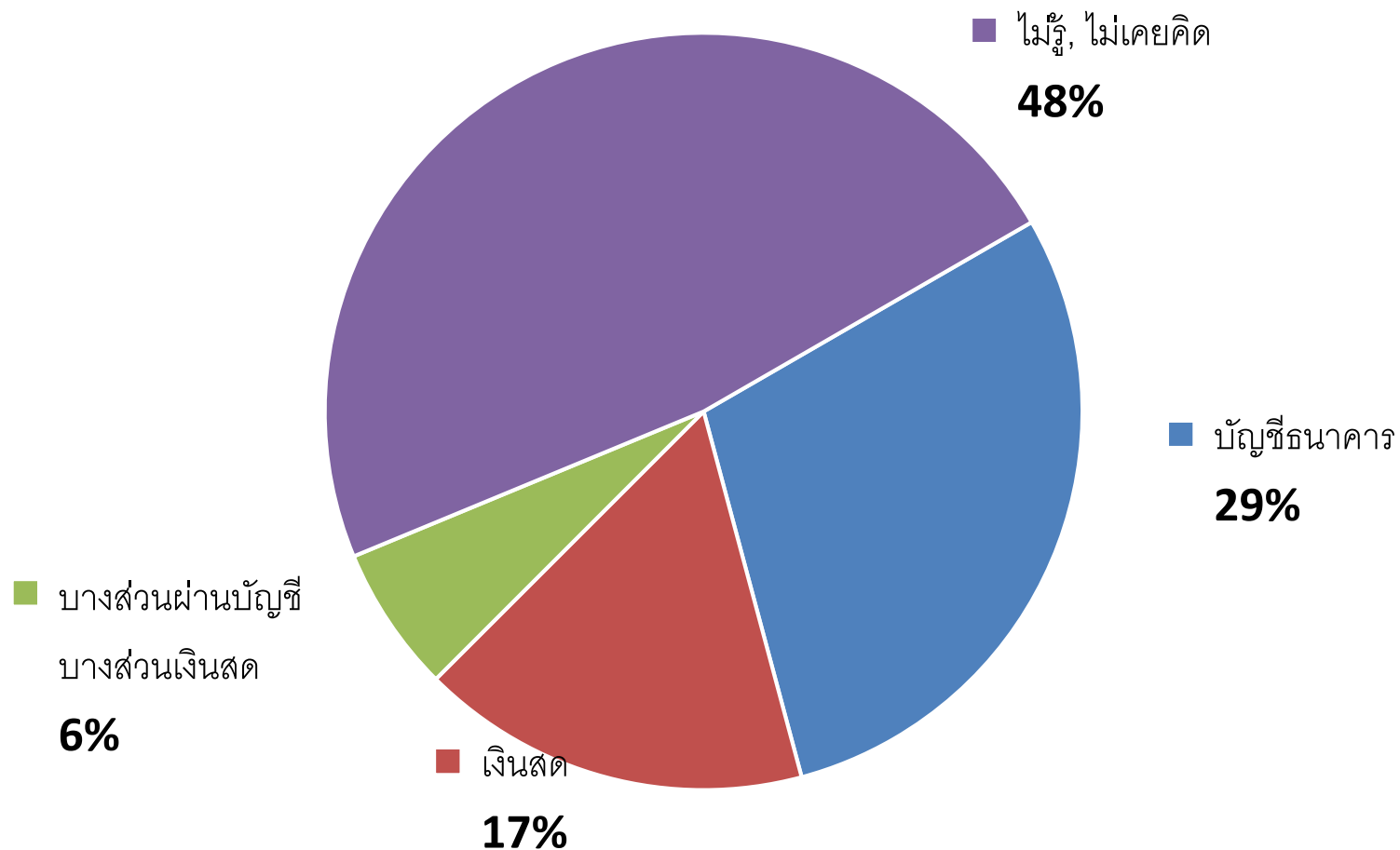
ใครเป็นผู้สอนการใช้บัตรเอทีเอ็ม?

ฐาน N=48

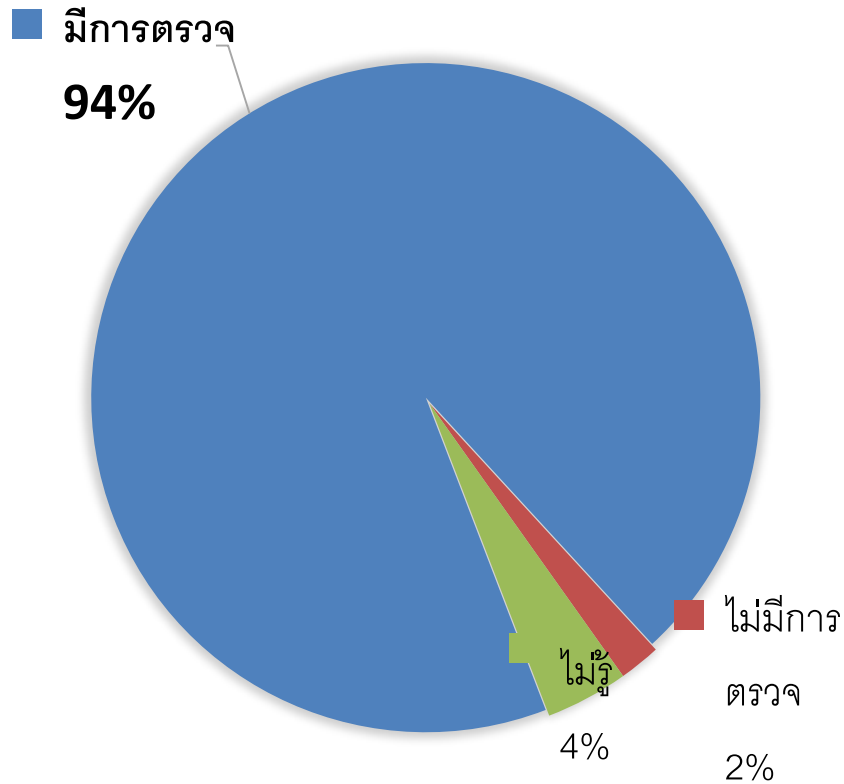
วิธีการที่ต้องการในการได้รับค่าจ้าง

ถ้ามีตู้เอทีเอ็มที่ทำเรื่องและคุณใช้เอทีเอ็มได้ คุณอยากได้รับเงินค่าจ้างอย่างไร?

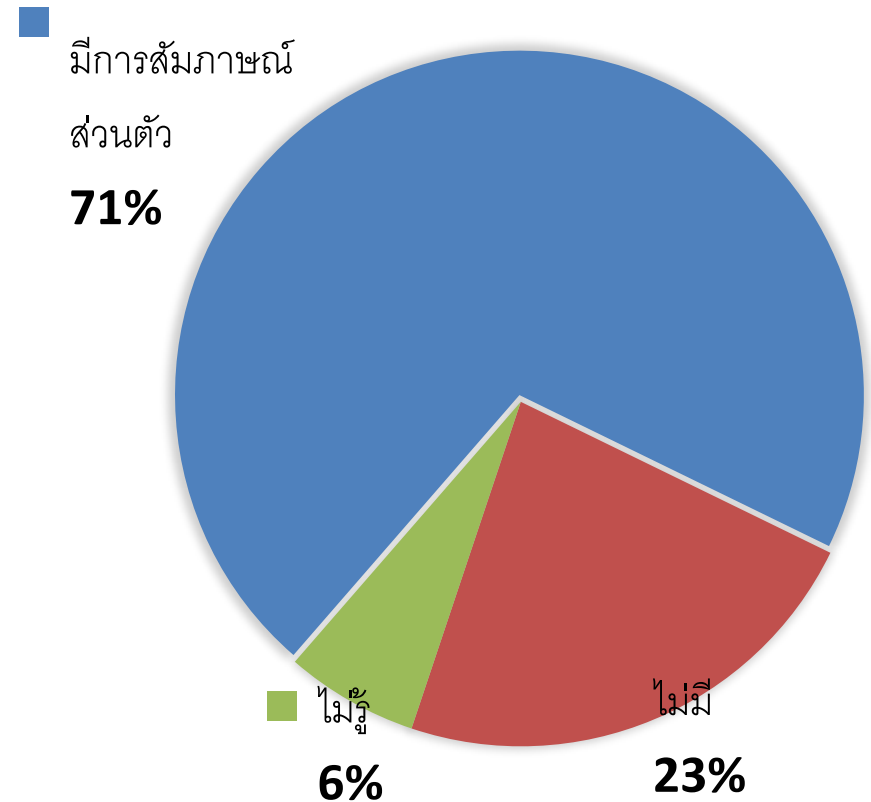

ฐาน N=48

มีการตรวจเรือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเวลาที่เรือเข้าหรือเรือออก?

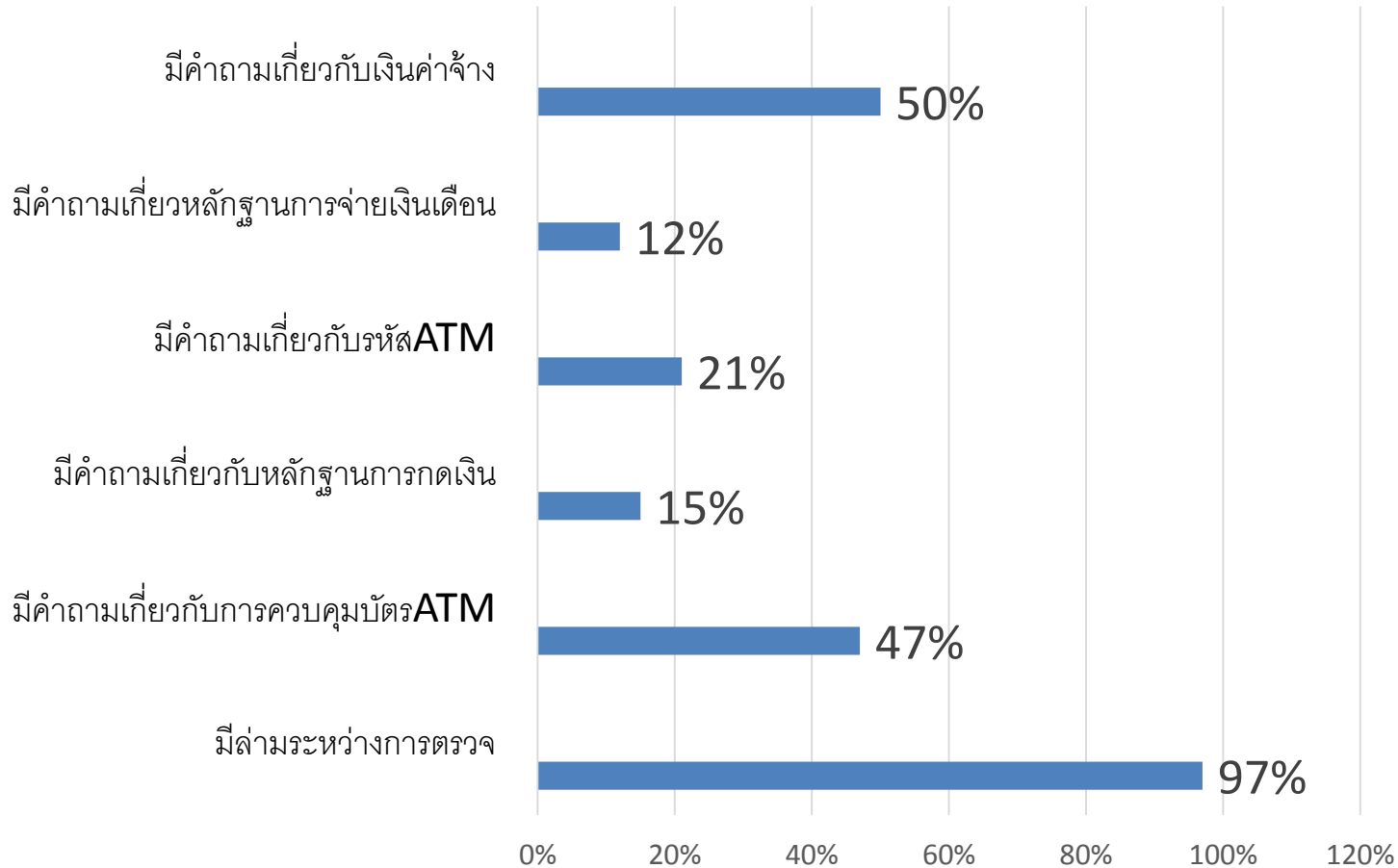

มีการสัมภาษณ์ส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตอนเรือเข้าหรือเรือออก?

ฐาน N=48

การตรวจแรงงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

ฐาน N= 34 (สัมภาษณ์ส่วนตัว)

เจ้าของเรือ พนักงานตรวจแรงงาน เจ้าหน้าที่ธนาคาร

การปฏิบัติตามกฎหมาย เจ้าของเรือ 9 คน ระบุว่า เคยมีการตรวจแรงงานเกี่ยวกับการจ่ายค่าจ้าง โดยที่ทั้งหมดระบุว่าปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเอกสารเกี่ยวกับการจ่ายค่าจ้างผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ อย่างไรก็ตาม

- หนึ่งในสามระบุว่า การจ่ายเงินยังปฏิบัติเหมือนเดิมก่อนมีกฎหมายเกี่ยวกับการจ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์
- เจ้าของเรือบางคนยอมรับว่า บัตรเอทีเอ็มถูกเก็บโดยคนอื่น เช่น เจ้าของเรือ ใต้กัง ชิว
- เจ้าของเรือส่วนใหญ่ระบุว่า มีการเบิกเงินล่วงหน้าจากเงินเดือน/กู้ยืม ตั้งแต่ 3,000-20,000 บาท โดยครึ่งหนึ่งระบุว่า โอนเงินดังกล่าวผ่านบัญชีธนาคาร

ประโยชน์และข้อท้าทาย

- + การจ่ายเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลักฐานเพียงพอสำหรับการตรวจแรงงาน
- แรงงานประมงทำบัตรเอทีเอ็มสูญหาย
- แรงงานประมงต้องการเงินสดมากกว่าได้รับเงินผ่านบัญชี
- ตู้เอทีเอ็มไม่เพียงพอ ไม่มีภาษาถิ่น มีเงินสดไม่พอ
- เจ้าของเรือต้องช่วยแรงงานประมงในการใช้เอทีเอ็ม

มุมมองจากพนักงานตรวจแรงงาน

การปฏิบัติตามกฎหมาย การสัมภาษณ์พนักงานตรวจแรงงาน 11 คน มีทำงานเป็นพนักงานตรวจแรงงานและมีประสบการณ์ตรวจในภาคประมงที่ศูนย์PIPO น้อยกว่า 1 ปี พนักงานตรวจแรงงานทุกคนระบุว่าในการตรวจแรงงานที่ PIPO มีการตรวจเกี่ยวกับการจ่ายค่าจ้างและมีการสัมภาษณ์

- หนึ่งในสามระบุว่ามีการตรวจสอบการครอบครองบัตรเอทีเอ็ม
- หนึ่งในสองเคยเจอกรณีการจ่ายค่าจ้างไม่ถูกต้อง
- หนึ่งในสี่เคยได้รับข้อร้องเรียนเรื่องค่าจ้างจากภาคประชาสังคม/สหภาค

ประโยชน์และข้อท้าทาย

- + แรงงานประมงสามารถให้ครอบครัวเก็บบัตรเอทีเอ็มได้
- + แรงงานประมงไม่ต้องถือเงินสดจำนวนมาก
- แรงงานประมงทำบัตรเอทีเอ็มหาย
- ตู้เอทีเอ็มไม่เพียงพอ ไม่มีภาษาถิ่น เงินสดในตู้ไม่เพียงพอ

การหักเงิน

- หนึ่งในสามระบุว่าพบการหักเงินล่วงหน้าจากเงินเดือน
- หนึ่งในสี่ระบุว่าพบการหักเงินเดือนเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดหางาน (Recruitment cost)
- หนึ่งในสามระบุว่าไม่พบการหักเงิน

มุมมองจากพนักงานธนาคาร

จากการสัมภาษณ์พนักงานธนาคารในห้าจังหวัด (ธ.ออมสิน, ธ.ไทยพาณิชย์, ธนาคารกรุงไทย และ ธนาคารกรุงเทพ มีแรงงานประมง 16 คนสามารถระบุธนาคารได้ว่านายจ้างใช้ธนาคารใด (ระบุโดย สี่ของธนาคาร) โดยที่มีแรงงานประมง 9 คนระบุว่าใช้ธนาคารออมสิน (สี่ชมพู)

บริการสำหรับบัญชีสำหรับแรงงานประมง รวมถึง การเปิดบัญชี การออกบัตรเอทีเอ็ม การฝากเงิน บริการเคลื่อนที่ (บางธนาคาร)

- ทุกธนาคารระบุว่าการเปิดบัญชีจะต้องทำด้วยตัวเอง
- แต่ละธนาคารมีข้อกำหนดเกี่ยวกับเอกสารในการเปิดบัญชีที่แตกต่างกัน
- นายจ้างคือกลุ่มลูกค้าสำคัญของธนาคาร ในขณะที่แรงงานประมงไม่ใช่กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

ประโยชน์และข้อท้าทาย

- + มีเพียงน้อยกว่า 5% ของแรงงานประมงเคยทำบัตรเอทีเอ็มหาย
- ค่าธรรมเนียมธนาคารในการโอนเงินกลับบ้านค่อนข้างสูง (RIA, Western Union)
- ไม่มีล่ามที่ธนาคาร ธนาคารติดต่อกับแรงงานประมงผ่านเจ้าของเรือ หรือผู้แทนของแรงงานประมง
- มีตู้เอทีเอ็มที่มีแต่ภาษาพม่า ไม่มีภาษาเขมร แอปพลิเคชันมีเพียงภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ

SHIP TO SHORE RIGHTS

COMBATTING UNACCEPTABLE FORMS OF WORK
IN THE THAI FISHING AND SEAFOOD INDUSTRY

ILO Country Office for Thailand, Cambodia & Lao People's Democratic Republic
United Nations Building, Rajdamnern Nok Ave
Bangkok 10200, Thailand

Tel: +662 288 1762

Fax: +662 280 1735

Email: shiptoshorerights@ilo.org

<https://shiptoshorerights.org/>